

Ένα παραμύθι, μία κόκκινη κλωστή και μία νταλίκια

Κρατούσε σφιχτά τή σακούλα μέ τά βιβλία και προχωρούσε μέ βήμα ζωηρό και σίγουρο. Είχε κατέβει απ' τό μεσημέρι στό κέντρο κι είχε περάσει ώρες ξεφυλλίζοντας και ψηλαφώντας μέσ' στό μισοσκόταδο του μαγαζιού τό σιωπηλό, μοναχικό κόσμο, πού σάμπως σκυλόψαρο του ώκεανού σέ ένυδρειο τουριστικού θερέτρου, έπνιγε τήν κραυγή του στά ράφια ενός μικρού βιβλιοπωλείου. Κι έξω ό ήλιος, ήταν σά νάλιωνε τίς λαμαρίνες, τήν άσφαλτο, τίς φαλάκρες των κυρίων.

Τώρα, γυρνώντας, ένιωθε νά ξεδιπλώνεται μέσα της ή γνώριμη εκείνη πνοή ζωντανίας κι ενεργητικότητας πού γύρευε νά ξεοδευτεί άμέσως σέ κάτι δημιουργικό, άλλιώτικα έσβηνε. Ή νάρκη πού κουβαλούσε μαζί της ή άναγκαστική τήρηση του προγράμματος τής κάθε μέρας, τήν κράταγε, θαρρείς, δεμένη. Έτσι αυτές οί έξάρσεις τής πρόσφεραν — μόνο — μιά παροδική ψυχική εύφορία. Σάν τώρα πού περπατούσε χωρίς νά διστάζει και νά κοιτάει τίς μύτες των παπουτσιών της, όπως συνήθιζε. Οί βιαστικοί και πολυάσχολοι πού τή σκούνταγαν ή τήν έσπρωχναν, δέν τής έδιναν πιά τήν έντύπωση πώς είναι γελοία και πώς καρφώνοντ' άπάνω της κοροϊδευτικά οί ματιές των περαστικών.

Μεγάλη κίνηση στό κέντρο τής πρωτεύουσας. Ήταν ή ώρα πού στά βιβλία και στήν έξοχή τή λένε «λιόγερμα» και στήν πολιτεία «ώρα αίχμης» όπως και τήν αύγή και τό καταμεσήμερο.

Όμως κι έδω, μέσ' στήν πολύβουη Άθήνα, τούτη τήν ώρα άπλωνόταν σά φτερούγα πλατιά ή πνοή τής ποίησης του δειλινού. Σύγχρονης ίσως, ρεαλιστικής. Μιάς ποίησης άτόφιας. Βλέπεις κι έδω ό ήλιος — σπλαχνικός — μάς τυλίγει ακόμα, διαπερνώντας τήν αίθαλομίχλη.

Οί τελευταίες άχτίδες, τόξα χρυσαφένια πού στραφτάλιζαν στά τζάμια των αυτοκινήτων. Και πάνω απ' τή θολή ανασαιμιά τής πόλης, στό βάθος τ' ουρανού, ταξίδευε ένα κοπάδι σύννεφα βιολετιά. Σάν τά χαρτιά άλληλογράφια στίς παλιές, κρυφές αγάπες των μαμάδων μας. Στο δρόμο. άγκαλιασμένα αγόρια και κορίτσια, έσμιγαν λεύτερα τά χείλια τους χωρίς νά νιάζονται για τίς ματιές άποδοκιμασίας κυρίων και κυριών. Τό μπράτσο του άγοριού έσφιγγε πίο πολύ του κοριτσιού τούς ώμους. Ή ζεστασιά ενός άλλου κορμιού. Τί άλλο θά μπορούσε νά γυρέψει κανείς αυτή τήν ώρα; Ίσως τή ζεστασιά μιας άλλης καρδιάς.

Οί καφετέριες γεμάτες κόσμο. Μιά τσίκνα απ' τά σουβλατζιδικα. Τά πιτσιρίκια ξέφευγαν απ' τά χέρια των μανάδων τους κι έτρεχαν στά περιστέρια μέ τίς σταχτιές φτερούγες και τ' άσπρα στήθια για νά τά τρομάξουν ή νά τούς ρίξουν λίγα κομμάτια απ' τό κουλούρι τους.

Και στά ιατρεία, τά τασάκια γεμάτα άποτσιγάρα και πάνω στό τραπέζι, μιά στίβα παλιά περιοδικά, τσαλακωμένα. Στο φως φαίνονταν οί δαχτυλιές των ιδρωμένων χεριών πού τάχαν άνυπόμονα ξεφυλλίσει. Κάθε τόσο μιά γραμματέας μ' άσπρη ρόμπα καθησύχαζε μ' επαγγελματικό χαμόγελο, λέγοντας πώς ό γιατρός δέν θ' άργήσει νάρθει. Κι ή ώρα σερνόταν μέσ'

στούς καπνούς και τά αφηρημένα βλέμματα τῶν σκυθρωπῶν πελατῶν.

Τόσες εἰκόνες, τόσα πρόσωπα, τόσα χρώματα. Ἐνωθε ὁμως πῶς ὅλα τά πάχνιζε και τά ρευστοποιοῦσε αὐτό τό ὄνειρο. Μιά πνοή ἀλλοιώτικη, πού λείαινε τίς μυτερές γωνίες τῶν καθημερινῶν εἰκόνων. Αἰσθανόταν ν' ἀλαφρώνει... Ὅλα στριφογύριζαν σάν σέ λούνα πάρκ. Κι αὐτή εἶχε τήν ἐντύπωση πῶς ζοῦσε μέσα σ' ἓνα παραμῦθι.

Καθόλου δέν ξαφνιασθηκε λοιπόν ὅταν τόν εἶδε. Ἰσα ἴσα ἦταν σά νά τό περίμενε ἐνδόμυχα. Διαφορετικά, τί νόημα θάχει τό παραμῦθι; Καθόταν σ' ἓνα πεζούλι μπρός στό πάρκο, μασουλώντας ψημένο καλαμπόκι. Τό σούρουπο εἶχε ἀρχίσει νά πέφτει. Δέν ξεχώριζες καλά τά πρόσωπα. Ἄλλ' αὐτή ἢ γνώριμη μορφή, αὐτή ἢ παλιά ταραχή πού ξαναγυρνοῦσε ἐπιτέλους σά συναγερμός σέ κοιμισμένο στρατόπεδο, δέν μπορούσαν νά τήν ξεγελάσουν. Στό μισοσκόταδο τό πρόσωπο φαινόταν ἄσπρο. Γυρισμένο πρὸς τό μέρος της. « Ἄραγε μέ εἶδε; » Πλησίασε ἀργά. Τώρα ὅλα γίναν καθαρότερα. Μάντευε μέσα στίς κόγχες τους, δυό κάρβουνα νά τήν καῖνε. Τά χεῖλια χώρισαν ἐλαφρά. Τό ἴδιο εἰρωνικό χαμόγελο. Τό χνούδι ἀπλώθηκε σ' ὄλο τό ἀπάνω χεῖλι του. Ἀντρώθηκε. Μιά σπῖθα στό βλέμμα. Τῆς ἀπλώνει τό χέρι. Τό μπράτσο κρατάει ἀκόμα τό χρῶμα ψημένου ψωμιοῦ. Σά νά φωλιάζει κάτω ἀπ' τό δέρμα μία δέσμη καλοκαιριάτικες ἡλιαχτίδες πού τό κρατοῦν ζεστό. Στούς προβολεῖς ἐνός αὐτοκινήτου βλέπει νά λαμπυρίζει ἢ ἀσημένια ταυτότητα πούχει ἄραγε ἄσπρη πλάκα της τ' ὄνομά του. Δικό της δῶρο. Παραμονή Πρωτοχρονιάς κάτω ἀπό ἓνα φωτισμένο δέντρο, κατάφορτο παιχνίδια, κόκκινες μπάλες και δῶρα τυλιγμένα σέ χρυσά χαρτιά! Οἱ πρῶτες τυπικές λέξεις. Τήν προσκαλεῖ νά καθήσει πλάι του. Ἄκουμπάει τή σακούλα στό πεζούλι. Μασουλώντας τή ρωτάει γιά τά νέα της. Δέν τῆς προσφέρει καλαμπόκι. Χαμογελάει. Τόν ξαναβρίσκει ἴδιον σέ ὅλα. Ἡ ἀσημένια ταυτότητα, ἢ ἀφέλεια πού γίνεται φορές χοντροκομμένη. Κι ὁ ἀέρας τοῦ ἀπόβραδου γίνετ' ἀλαφρότερος, χλιαρός.

Μικρά πύρινα βελάκια ξεθάβουν ἀπ' τή γαλάζια παγωμένη λίμνη τῆς μνήμης τίς κοιμισμένες εἰκόνες και τίς ἀνασέρνουν μπρός στά μάτια της. Τίς ζεσταίνει ἢ ἀνάσα της, τίς λαμπικάρουν τά φῶτα τῆς νύχτας. Τό βράδυ στήν πόλη. Ἐκεῖνος στό πεζούλι πλάι της. Κι οἱ ξαναζωντανεμένες εἰκόνες. Τά χέρια γεμάτα καβούρια, στό μέτωπο καθισμένα τ' ἀστέρια, στούς κρόταφους ἢ ἀρμύρα. Καλοκαίρι. Δυό κάρβουνα σκοῦρα, βαθιά τῆς καῖνε τά μάγουλα. Νυσταγμένα τζιτζίκια, ἢ ζέστη νά στάζει σά μέλι στά δάχτυλά τους, αὐγουστιάτικο ἀπόγεμα, σύκα στό περιβόλι. Τά κάρβουνα πάντα ἐκεῖ. Ἐνα βλέμμα. Τῆς καίει τίς κόρες, κατεβαίνει στό λαρύγγι, ἀπλώνεται σ' ὄλο τό σῶμα, στριφογύριζει, τό κάνει νά πετάει και νά πονάει, τό τρυπᾷ, φτάνει μέσα. Κι αὐτό πού τό λένε ψυχή, ἔχει ψηλότερο πέταγμα και πιό σουβλερό πόνο...

Ἐχουν σωπάσει κι οἱ δυό. Τόση ὥρα παίζει νευρικά μέ τό δαχτυλίδι της. Τό φοράει και τό βγάδι συνεχῆ. Τῆς ξεφεύγει — ἀδέξια — και κυλάει μπροστ' ἀπ' τό ξύλινο ἀλογάκι πού κουνάει πέρα δῶθε τό μικρούλι μέ τίς φακίδες. Ἐξω ἀπ' τό περίπτερο. Ὁ μικρός δέ δίνει σημασία. Πούφ! ἓνα

δαχτυλίδι! Τόσο μικρό. Ἡ σοκολάτα του εἶναι τυλιγμένη σ' ἓνα μεγάλο κόκκινο χαρτί καί ἂν τό βγάλεις, σ' ἓνα γυαλιστερό ἄσημένιο. Καί τό ἄλογο του καλπάζει κι ὁ μεσόκοπος κύριος — ὁ πατέρας του — τόν κοιτάει μέ θαυμασμό. Πούφ! ἓνα δαχτυλίδι!

Ὅμως νά, αὐτό τό ψηλό παιδί σκύβει καί τό μαζεύει. Πάει στό κορίτσι πού κάθεται δίπλα του, τοῦ πιάνει τό χέρι καί τοῦ τό φοράει.

Μ' ἀφοῦ τῆς τό φόρεσε, γιατί τῆς κρατάει ἀκόμα τό χέρι; Καί γιατί δέ μιλάνε; Τί χαζοί! Ἦξερε πώς ὅλα τά κορίτσια εἶναι κουτά, φαίνεται ὅμως πώς εἶν' ἔτσι καί μερικά μεγάλα ἀγόρια.

Νύχτωσε γιά τά καλά. Ἐχει ὕγρασία. Τό πεζούλι εἶναι κρύο καί νοτισμένο. Φαίνεται ἀπ' τά δέντρα τοῦ πάρκου πού κλαῖνε τή νύχτα, γιατί κανεῖς δέν τούς ἔδωσε πόδια ἢ φτερά, γιατί γεννιοῦνται, ζοῦν καί πεθαίνουν πάντα στό ἴδιο μέρος. Ἡ σκέψη τοῦ θανάτου. Μιά τέτοια νύχτα πῶς τῆς ἦρθε! Ἀνατριχιάζει. Ἐκεῖνος τήν τραβάει κοντά του. Ἡ κολώνια του... Ἰδια ὅπως τότε... Τίποτα δέν ἄλλαξε. Οὔτε ἐμεῖς. Εἴμαστε ἀκόμα παιδιά. Κι ἀπόψε ἡ ζωὴ εἶναι ἓνα παραμῦθι. Καί μᾶς περιμένουν τόσες βραδιές σάν τή σημερινή...

Ὁ μικρούλης κατέβηκε ἀπ' τ' ἄλογο. Ἐβαλε τό χεράκι του στήν παλάμη τοῦ μεσόκοπου κύριου καί πήρε πηδώντας τό δρόμο γιά τό σπίτι. Ἡ μαμά θά τοῦχει ἐτοιμάσει μαλακούς λουκουμάδες πού θά ξανθαίνουν καθῶς θά τούς βουτάει στό μέλι. Καί μία καυτή γλύκα ἀπό μελωμένο ζυμάρι θά τοῦ γεμίζει τό στόμα. Καί τό βράδυ, κάτω ἀπ' τήν κεραμιδιά κουβέρτα θά ὀνειρευτεῖ πάλι τό βασιλιά Ἀρθούρο καί τή στραφταλιστή λεπίδα τοῦ σπαθιοῦ τοῦ Λανσελό.

Ἀρχίζει τό παραμῦθι. Ξετυλίγεται ἡ κόκκινη κλωστή. Σηκώνονται. Θά τρέξουν, θά τρέξουν ὥσπου νά χαθοῦν στή στροφή τοῦ μεγάλου δρόμου, στήν ἀγκαλιά τοῦ μεγάλου κόσμου. Μιά γωνιά δική τους. Αὐτοί καί τό παραμῦθι τους. Καλή νεράιδα, τῶδαμε τό ραβδί σου πού μάγεψε τόν κόσμο, πού μάγεψε κι ἐμᾶς καί γίναμε ἓνα βασιλόπουλο καί μία βασιλοπούλα πού τρέχουν ἀνάμεσα στά σταματημένα αὐτοκίνητα πού ξεκουφαίνουν μέ τίς φάλτσες κόρνες τους. Καί μεῖς γελάμε, γελάμε... Μέσα στά γέλια τῆς φωνάζει: «Θά ὀδηγήσω κι ἐγώ. Αὔριο. Μέ τό αὐτοκίνητο τοῦ Πέτρου. Μοῦ ὑποσχέθηκε νά μοῦ τό δώσει γιά λίγο. Καί τό Σάββατο, θά τρέχουμε πιό γρήγορα ἀπ' τ' ὄνειρο».

Θυμήθηκε τό ἀγοράκι στό ξύλινο ἄλογο. Ὅλοι οἱ ἄντρες εἶναι ἴδιοι. Ἐχουν ἀνάγκη κάτι νά ὀδηγοῦν, νά κατευθύνουν. Ἐνα ξύλινο ἀλογάκι, ἓνα κορίτσι, ἓνα αὐτοκίνητο. Ὅλοι οἱ ἄντρες... Κι ὁ δικός της. Αὐτός πού τή σφίγγει. Πού χαϊδεύει τό ξαναμμένο πρόσωπό της μέ τήν ἀνάσα του. Πού τήν καίει μέ τά μάτια του, τά πύρινα κάρβουνα.

Ἐνα πεζοδρόμιο, μία ἀκροποταμιὰ μέ καλαμιές καί γαλάζια λαμπιόνια. Καλή νεράιδα, τῶδαμε τό ραβδί σου πού μετουσιώνει τόν κόσμο σέ παραμῦθι. Ἦταν ἓνα μικρό, ἄσπρο, ραβδί, κι ἀπό ζαχαρωτό...

Κοντεύει νά ξημερώσει. Καί δέν τήν πιάνει ὕπνος. Οἱ βασιλοπούλες τῶν παραμυθιῶν δέν ξαγρυπνᾶνε. Μά τώρα, δέν ὑπάρχει παραμῦθι. Θά τό

ξανανταμώνουν μαζί τό Σάββατο. Μιά υπόσχεση κλεισμένη σέ μιάν άγκαλιά. Πώς νά βαστάξει τόση εϋτυχία; Λίγη γαλήνη μόνο, λίγος ύπνος. Καληνύχτα, καλή νεράιδα. Σ'εϋχαριστώ.

Τί άργά πού σέρνονται οί μέρες, έγκλωβισμένες στους ξεφτισμένους τοίχους του σχολείου, στους γαλάζιους τοίχους του σπιτιού!

Παρασκευή βράδυ. Προχτές τέτοια ώρα... Αύριο τέτοια ώρα... Ένα φτερούγισμα. Καί σήμερα; Πρέπει νά διαβάσει άρχαία. Τ'άνώμαλα ρήματα. Πώς όμως; Έχει τό αϋτί τεντωμένο στους θορύβους του σπιτιού, ένώ κάθε λογής σκέψεις περνοϋν άπ'τό μυαλό της. Άφηρημένο βλέμμα. Χαμόγελο. «Λές νάμαστε σ'ένα αυτοκίνητο τό Σάββατο»;

Χτυπά τό τηλέφωνο. Πετάγεται. Έκείνος; Όχι, τής είχε τηλεφωνήσει χτές, πρίν βγει βόλτα μέ τόν Πέτρο. Είναι μιά φίλη τής μητέρας της. Άκούει, δίχως νά προσέχει τί λένε.

Άνταύγειες ανάμνησης κι όνειρου ανάβουν πράσινα άστέρια μπρός στά μάτια της. Έκείνος...

Ένα έπιφώνημα τής μητέρας της τής τραβά τήν προσοχή. Τ'όνομά του. Κάτι σκιρτάει μέσα της. Κομμένες φράσεις: «Αυτοκίνητο», «όδηγούσε χωρίς δίπλωμα», «νταλικά»... Ένας ρυθμός γρήγορος. Στιγμές πού πέφτουν πάνω στίς προηγούμενες καί μαζεύονται καί λιμνάζουν καί πλημμυρίζουν τό μυαλό. Μέχρι νά φωνάξεις «ας μήν είν'αυτό» σ'ένα ρόγχο πού νά κλείνει όλο σου τό είναι, «αυτό» έχει ειπωθεί. Στο τηλέφωνο. Στη συνδιάλεξη τής μαμάς σου καί τής φίλης της.

— Παναγιά μου. Είν'άπίστευτο. Άστα, συγχύστηκα τόσο πού μου τάπες. Τρέμουν τά χέρια μου. Τό εϋλογημένο, νά πάρει αυτοκίνητο νά οδηγήσει χωρίς νά ξέρει, χωρίς νάχει δίπλωμα;»

Φθόγγοι... Φθόγγοι... Άγωνία — κομμένη άνάσα — τά δόντια χτυπάνε — γκρέμισμα — χαλασμός — σπαραγμός — κενό. Οί κόγχες των ματιών καΐνε. Στο δωμάτιο άκούγεται μόνο τό τίκ-τάκ του ρολογιού. Κανονικά.

«Έπесαν άπάνω στη νταλικά; Στόν τόπο καί τά δυό παλληκάρια; Κι εκείνος κι ό φίλος του; Τάχω χαμένα. Τί νά πώ;»

Ένα σφυράκι χτυπάει κανονικά μέσ'στό κρανίο. Κανονικά! Δέν άκούει άλλο. Τίποτα. Οϋτε τό ρολόι! Οϋτε καν τό σφυρί. Δέ σκέφτεται. Η ψυχή κι ό νοϋς βουλιάζουν σέ λήθαργο. Μένει όρθια εκεί. Τά μάτια άδεια. Ένα άπολίθωμα. Δέν ύπάρχει πόνος. Μόνο βυθός. Μόνο κενό. Άνοιξε κανείς τήν πόρτα; Τή ρώτησε κανείς άνήσυχος τί έχει; Τήν έβαλαν νά καθήσει; Δέν ξέρει. Εϊκόνες ραγισμένες άνεβαίνουν στην παγωμένη έπιφάνεια άπ'τό βυθό πού κόχλαζε πρίν λίγο καί τίς άνάδευε. Ραγισμένες σάν τήν κομματιασμένη σάρκα του. Εϊκόνες δίχως σύνδεση, δίχως νόημα.

Τό παραμύθι, ή νεράιδα, τό πεζούλι, ή άκροποταμιά, τό καλοκαίρι, ό μικρός μέ τίς φακίδες, τά κομμάτια του μπηγμένα στά διαλυμένα σίδερα. Τί μένει; Ποιός ξέρει. Ίσως ή κόκκινη κλωστή άπ'τό παραμύθι. Μιά φράση. Δέν θάρθει ποτέ τό Σάββατο. Άλλα πολλά ναί. Θα ζήσει. Κανονικά. Μά αϋτό τό Σάββατο ποτέ. Τό παραμύθι μιά φορά σέ παίρνει στά φτερά του. Γιά λίγο. Κι αν προσπαθήσεις νά γαντζωθείς, τά τινάζει καί σέ ρίχνει πάνω

στά πιά κοφτερά βράχια. Πίσω απ'τ' όνειρο παραδοκεϊ ή νταλίκα. Ή
νύχτα είναι βαθειά. Σβήνει τό φῶς. Κλείνει καί τό βιβλίο τῶν ἀρχαίων.
Έτσι κι ἄλλιῶς τ' ἄνώμαλα ρήματα δέν μπορεϊ νά τά μάθει. Καληνύχτα...

Μαρία - Τερέζα Παναγιώτου
Βι Κλασικοῦ Λυκείου
Α' Βραβεῖο Διηγήματος
σέ διαγωνισμό πού προκήρυξε
τό Έθνικό Ίδρυμα «Β. Παῦλος»
(Μάης 1981)